

Mødet på Congofloden

ØVELSE: HVORDAN VI TOLKER SAMME BEGIVENHED FORSKELLIG

MÅLGRUPPE	Udskolingen og ungdomsuddannelse
FORMÅL	Eleverne lærer, at der er forskellige fortolkninger og synsvinkler på den samme begivenhed, der fx afhænger af forskellige parametre som fx kultur, erfaringer, tid og sted.
FORLØB OG TIDSFORBRUG	1 lektion
FORBEREDELSE	Print de to historier

Gennemførelse

Introduktion

Eleverne introduceres til, at de skal læse en historie og hæfte sig ved, hvad historien handler om, og hvad personerne i historien oplever.

1) Del klassen i to lige store grupper og giv den ene halvdel af gruppen udskriften af: "Der var ingen bror," og den anden halvdel udskriften af: "Der var ingen velkomst". NB: Eleverne må ikke vide, at de har fået forskellige beretninger. Sørg derfor for, at grupperne sidder lidt fra hinanden, eller ikke har mulighed for at vise hinanden de forskellige beretninger.

Bed eleverne om at understrege ord eller sætninger, der viser fortællerens perspektiv.

2) Spørg gruppen med udskriftet: "Der var ingen bror" om, hvad skete på floden Congo? Hvilke ord eller sætninger fortæller os noget om fortællerens synspunkt?

3) Spørg herefter nogle af eleverne, der har læst: "Der var ingen velkomst" om de samme spørgsmål. Hvis eleverne er uenige eller begynder at diskutere med hinanden, så giv dem mulighed for at gøre dette i et par minutter, før du lader dem gætte, hvorfor deres forståelse af, hvad der skete på floden er forskellig. Måske regner nogle elever det ud, at der er tale om to forskellige historier.

4) Herefter skal eleverne have mulighed for at læse den anden historie.

5) Efter eleverne har læst begge historier, kan du stille følgende spørgsmål:

- Hvorfor har vi to forskellige beretninger, når det drejer sig om den samme begivenhed?
- Hvilke faktorer er med til at påvirke, hvorfor fortællerne handler, som de gør? (Spørgsmålet kan bruges til at vise, at kulturer indeholder forskellige værdier og antagelser, man som menneske handler ud fra enten bevidst eller ubevidst).
- Hvilken betydning har disse to beretninger i forhold til at forstå begreber som historie og kultur?
- Hvad kan beretningerne lære os om at forstå kultur?
- Er den ene beretning mere rigtig end den anden? Hvorfor?/ Hvorfor ikke?
- Hvis vi gerne vil lære om kultur, hvorfor er begge beretninger så vigtige at have med?

Afrunding og konklusion

Brug en video

Det kan være et lille break at indlede konklusionen med at vise denne video, hvor du beder eleverne gøre, som der bliver sagt – nemlig at fokusere på antallet af kast, som spillerne laver:

<https://videnskab.dk/krop-sundhed/test-din-opmaerksomhed>.

Efter videoen spørger du, hvor mange kast der var, og om nogen så andet undervejs i videoen. Spil den gerne igen og hør, om nogen nu så noget. Nu har nogen måske noteret aben – spørg til, hvorfor mon ingen så den i første omgang...

Det handler om, hvad vi fokuserer på – her kan spørges til, om de kan komme på eksempler fra deres hverdag, hvor de oplever forskellige fokus og syn på ting. Det kan være en god idé at give eleverne 5 minutter til at komme på et eksempel fra deres hverdag - eller skoleliv, hvor de oplevede, at der var forskellige synsvinkler på en begivenhed. Derudover skal du gerne få eleverne til at forklare, hvordan en persons synsvinkel påvirker, hvordan man forstår en begivenhed.

Der kan stilles spørgsmål som:

- Hvad er med til at påvirke et menneskes synsvinkel i forståelsen af en begivenhed?
- Hvilke faktorer er med til at påvirke jeres synsvinkel?
- Kan I nævne nogle faktorer, der er med til at påvirke vores synsvinkler?
- Kan du tænke på et eksempel, hvor dine venner/familie og dig har forskellige perspektiver eller endda sammenstød over ting, der er sket i denne måned?

Efter spørgsmålene er blevet diskuteret i plenum, så kan du minde eleverne om at være bevidste om, at der altid er flere perspektiver på begivenheder og problemstillinger – og hvor nemt man helt overser noget som f.eks. aben.

Når diskussionen er ved at være rundet af, spørg eleverne om, hvilken betydning det har at udvikle en bevidsthed om, at der er flere forskellige synsvinkler:

- I forhold til din hverdag, hvilken betydning har det så at have denne evne og være bevidst om denne?
- Hvad er de negative såvel som positive effekter?

Eleverne skal gerne opnå en forståelse for forskellige synsvinkler, og at alle ikke tolker de samme begivenheder på samme måde. Øvelsen kan derfor være med til at gøre opmærksom på, at man ikke at tillægger folk egne handle- og tænkemåder. Du kan derfor opfordre til nysgerrighed, når der sker noget, som man ikke umiddelbart forstår.

Mødet på Congofloden: Der var ingen bror

I denne historie fortæller kong Mojimbo, som levede langs Congo floden om, hvordan hans folk bød den første hvide mand, de nogensinde havde set, velkommen. Han fortalte historien til en katolsk præst.

Da vi hørte, at en mand som var hvid i huden rejste ned langs floden, blev vi målløse af overraskelse. Alt gik i stå. Hele natten lød trommerne og spredte den mærkelig nyhed – en mand med hvid hud! Hvis han havde hvid hud, måtte han være fra flodriget. Han måtte være en af vores brødre som var druknet i floden. Alt liv kommer fra vand, og i vandet havde han fundet tilbage til livet. Nu vender han tilbage til os. Han vender hjem.

Jeg gav ordre til, at vi skulle forberede en festmiddag. Vi skulle møde vores bror igen, og han skulle bydes velkommen i landsbyen med jubel. Vi tog vores traditionelle klædedragter på. Vi fandt de store kanoer frem. Vi lyttede efter slagene fra gongongen, der skulle bekendtgøre, at vores bror var på vej ned af floden. Nu var han på vej ned af floden! Vi strøg fremad, min kano ledte optoget, mens de andre fulgte efter. Folk sang og dansede for at vise deres glæde. Dette var alt sammen for at ære den første hvide mand, som vi nogensinde havde set.

Men da vi kom tættere på hans kano lød der høje brag: Bang, bang, bang! Og ildpindene sørgede for, at vi fik små stykker metal i os. Vores munde stod vidt åbne, og vi kunne ikke lukke dem igen. Det var ting, vi aldrig havde hørt om, aldrig havde set, aldrig have turde drømme om – var det onde ånders arbejde? Mange af mine mænd faldt i vandet. Hvorfor? Flygtede de for at komme i sikkerhed? Nej, for andre af dem faldt ned i kanonerne. Nogle skreg frygteligt. Andre var helt stille. De var døde, og blodet flød fra små huller i deres kroppe. ”Krig, krig, dette er krig”, skreg jeg. ”Vend om!”

Vores kanoer vendte om, og vi skyndte os tilbage mod landsbyen med alt den kraft, vi kunne mønstre. Men de fulgte efter os. Det var ikke vores bror! Det var den værste fjende, vores land nogensinde havde stået overfor.

*Kilde: Beretning fra Kong Mojimba, fortælt til fader Joseph Fraessle.
Trykt i The Quest for Africa, s. 196-197, af H. Schiffers, 1957, New York, NY: Putnam & Sons.*

Mødet på Congofloden: Der var ingen velkomst

Henry Stanley var den første hvide mand til at rejse på hele Congofloden. Han var journalist og skrev bøger om sine rejser. I denne historie genkalder han, hvordan han blev mødt af nogle afrikanere, mens han rejste på floden for over 100 år siden.

Omkring kl. 8.00 så vi en markedsplads, hvor der var mange små kanoer samlet. Mændene gik ned i kanoerne og begyndte at kredse om os. Vi forholdt os i ro i et godt stykke tid, men mændene begyndte at blive modigere og kastede deres træspyd efter os og hver gang nogle råbte ordet "mutt" (ordet betyder stang). Vi affyrede vores pistoler et vist antal gange, hvilket fik dem til at forlade stedet. Trommer vækkede dog hele landet til live, og der lød øredøvende lyde fra horn. Nogle kanoer begyndte at følge efter os.

Ved 14-tiden kom vi til et stort vandløb. Der så vi en stor flåde af kanoer. Mændene i kanoerne rejste sig, og der lød et højt brøl, da de så os, og de begyndte at blæse endnu mere overdøvende i deres horn. Op ad floden var et syn, som fik blodet i vores åre til at fryse til is; Det var en gigantisk flåde af kanoer, som var på vej mod os. Flåden udgjorde det største antal både, vi nogensinde havde set... Der var 54 i alt!

En kæmpemæssig kano ledte flåden. I forstavnen var der 10 unge krigere, og deres hoveder var smykket med røde fjer; ved agterstavnen var der 8 mænd med lange pagajer, hvis hoveder var dekoreret med elfenbenskugler, og det var dem som styrede det kæmpemæssige fartøj. Larmen fra trommerne og hornene og den taktfast råben fra 2000 mænd hjalp ikke til at berolige vores nerver.

Jeg sagde til mine mænd: "Drenge, I må være hårde som stål; vent, indtil I ser det første spyd, så tag godt sigte. Tænk ikke på at løbe væk, fordi det er kun vores geværer, der kan redde os nu." Den kæmpemæssige kano sigtede efter min båd, som den skulle til at løbe os over ende, men da den var 50 meter væk afveg den og drejede til siden. Da den næsten var modsat os, kastede krigerne deres spyd. Enhver lyd druknede efterfølgende her i geværilden. Vi var vrede nu. Det var en blodtørstig verden, og vi følte for første gang, at vi hadede disse beskidte mennesker, der levede i den. Vi fulgte dem op langs floden, indtil vi så deres landsby. Vi jagede dem ind i skovene, indtil de gav op.

Kilde: Through the Dark Continent, Vol. 2, pp. 268-275, 1885, by H.M. Stanley, New York, NY: Harper & Row.